

kom je aan 'leer- en vormingsdoelen', eindtermen en programmadoelen? Wat moet daarvan in het instellingswerkplan terechtkomen? Hoe zorg je dat je aan de wettelijke eisen voldoet, zonder dat een papieren rompslomp ontstaat? Dit gedeelte van het B-deel staat vol met voorbeelden. In het tweede stuk is de SLO-adviseur bij het ARBO-overleg over de eindtermen aan het woord. Hij analyseert grondig de geschiedenis van het geharrewar met eindtermen zoals dat in de laatste jaren heeft plaatsgevonden, en komt tot de conclusie dat wij in onderwijs-Nederland slordig met elkaar omgaan. Dit theoretische tekstgedeelte is niet alleen ter lering en vermaak van de liefhebbers van nu. Het is ook bedoeld als waarschuwing voor over enige jaren, wanneer weer opnieuw over eindtermen en doelen gediscussieerd zal gaan worden.

Taal in de PABO:

Schrijven als vakdoorsnijdend aspect

door Piet Hein van de Ven

Bij de leerplanning voor de basisschool heeft men niet alleen aandacht voor 'onderwijs in taal', maar ook voor de rol van 'taal in het onderwijs'. Dat moet ook in het opleidingsonderwijs gebeuren, vindt Piet Hein van de Ven. En daarmee sluit hij aan bij het A-deel van het 'Modelonderwijsleerplan PABO', waarin grote nadruk wordt gelegd op de integratie van leerervaringen voor de studenten en op het voeren van een consistent taalbeleid voor het hele instituut.

'Taal in de PABO: Schrijven als vakdoorsnijdend aspect' geeft ideeën voor het instellingswerkplan op basis van een geformuleerde visie op schrijven en schrijfdidactiek. En deze suggesties zijn heel concreet van aard.

Vervolg verslag werkzaamheden ACLO-M i.o.

'Drie adviezen zijn thans in voorbereiding.' Met die zin eindigde het verslag in de vorige aflevering. Gedoeld werd daarmee op een finaal advies over een publikatie van het project Fries, en adviezen over publikaties van de andere basisschoolprojecten Werken met Boeken en Taalvaardigheid in de basisschool. Voor de voorbereiding van het advies Fries heeft de ACLO-M i.o. een schriftelijke procedure gevolgd, voor de adviezen over de publikaties van de projecten Werken met Boeken

en Taalvaardigheid in de basisschool hebben speciale commissies voorwerk gedaan.

Van de eindpublikatie Fries heeft de ACLO-M i.o. gezegd dat zij het een goed onderbouwd werkstuk vindt dat, haars inziens, leerkrachten steun biedt bij het reflecteren op en plannen van het onderwijs. De aanpak, waarbij de diverse hoofdstukken als zelfstandige eenheden gelezen kunnen worden zodat een leerkracht snel iets kan opzoeken, draagt, naar de mening van de ACLO-M i.o., bij tot een grote praktische bruikbaarheid. Enigszins te betreuren vindt de ACLO-M i.o. het dat in de publikatie niet alle mogelijkheden zijn uitgebuit om vernieuwing van de onderwijspraktijk te bespreken c.q. te bevorderen.

Werken met boeken in de basisschool

Het advies dat over deze publikatie is uitgebracht komt er samengevat op neer dat de ACLO-M i.o. van oordeel is dat de ontwikkelde visie uitzicht biedt op essentiële verbeteringen in het leesonderwijs. Doel van Werken met Boeken is een longitudinaal leerplan te maken voor het lees- en literatuuronderwijs in de basisschool, waarbij het streven is het leesonderwijs zodanig te organiseren dat zoveel mogelijk leerlingen zich zullen ontwikkelen tot gemotiveerde lezers. Naar de mening van de ACLO-M i.o. schiet het visiestuk op een belangrijk punt tekort. De problematiek van de relatie thuiscultuur/schoolcultuur, zowel in

het algemeen als ten aanzien van allochtone kinderen in het bijzonder, wordt vrijwel niet behandeld. Bij het verder werken in de basisschool dient hieraan veel aandacht besteed te worden. De Bestuursraad van de SLO heeft inmiddels geconcludeerd dat het project Werken met Boeken volgens plan gecontinueerd kan worden. Hetzelfde geldt voor het project Taalvaardigheid in de basisschool. Ook dat project kan de komende jaren doorgaan met leerplanontwikkelingswerk overeenkomstig de opzet. (Het in de vorige aflevering aangekondigde advies over met name *Katernen* is nog steeds niet uitgebracht. Voortdurend uitstel in dezen is terug te voeren op onder meer de prioriteiten die de ACLO-M i.o. zich stelt: in elk geval proberen adviesaanvragen te honoreren en zoveel mogelijk activiteiten te verrichten t.b.v. het onderwijsveld. Over publikaties Taalvaardigheid in de basisschool brengt de ACLO-M i.o. een ongevraagd advies uit en daarom duurt het zo lang.)

Steeds geringer wordende financiële middelen maakten het noodzakelijk voor de Bestuursraad van de SLO te kiezen tussen een aantal plannen voor leerplanontwikkelingsprojecten voor het voortgezet onderwijs. Het is triest voor alle betrokkenen bij het moedertaalonderwijs dat de Bestuursraad heeft menen te moeten concluderen — een reddingspoging van de beide vakinhoudelijke verenigingen en de ACLO-M i.o. ten spijt — dat op korte termijn geen leerplanontwikkelingsproject moedertaalonderwijs voor de eerste fase van het voortgezet onderwijs, zoals was aangevraagd door het SBN en de VON, in uitvoering zal worden genomen. Vooralsnog zullen op dit terrein slechts geringe medewerkerstijd en middelen besteed kunnen worden.

Ondanks deze tegenslag lijkt het de ACLO-M i.o. een goede zaak verder te werken om te zijner tijd een zo goed mogelijk onderbouwde aanvraag bij de SLO te kunnen deponeren. SBN, VON en ACLO-M i.o. zijn de volgende procedure overeengekomen. Het rapport dat een ACLO-commissie per augustus heeft uitgebracht — met drie alternatieven voor leerplanontwikkelingsprojecten — is in de vakinhoudelijke verenigingen becommentarieerd. De keuze is gevallen op een alternatief dat wordt aangeduid met de term *spiegelcurriculum*. Het spiegelcurriculum is in eerste instantie bedoeld voor docenten mavo/lbo die hun onderwijspraktijk willen vernieuwen maar die daartoe in hun eentje niet voldoende mogelijkheden zien.

De reacties op het rapport worden thans geanalyseerd en verwerkt door SBN en VON.

Het is de bedoeling in de respectievelijke tijdschriften ruime aandacht te gaan besteden aan het rapport.

Schrijfonderwijs

De ACLO-M i.o. heeft een begin gemaakt met het uitvoeren van het voorstel van Willem van Paas- sen: een commissie schrijfonderwijs instellen die zich gaat bezighouden met het inventariseren van de stand van zaken in het schrijfonderwijs en met (eventueel) gewenste veranderingen daarin. Ongeveer tachtig docenten in het voortgezet onderwijs (ito, avo, Vrije School o.a.) zijn benaderd met het verzoek gedurende ongeveer een maand dagboekachtige aantekeningen te maken van het schrijfonderwijs dat zij in bepaalde klassen geven. Die oproep heeft ertoe geleid dat de ACLO-M i.o. per 15 december a.s. voor meer dan dertig klassen dergelijke dagboekjes kan tegemoet zien.

Dat materiaal zal zorgvuldig worden geanalyseerd om op basis daarvan een taakomschrijving te formuleren voor een commissie schrijfonderwijs. In haar oproep heeft de ACLO-M i.o. ook gevraagd naar de bereidheid tot participatie in de toekomstige commissie. Een verheugend groot aantal docenten heeft daarop positief gereageerd: de vooruitzichten zijn dus veelbelovend.

Nog meer schrijven. Op verzoek van de VON zal de ACLO-M i.o. in het voorjaar van 1985 (de perspectieven voor het voortbestaan van de ACLO's, althans voor de tijd van weer een begrotingsperiode, zijn redelijk gunstig) voor docenten mavo/lbo een conferentie beleggen over het schrijven van referentiële en niet-referentiële teksten. De bijeenkomst zal een soortgelijk karakter krijgen als de studiedag die in juni van dit jaar heeft plaatsgevonden voor docenten havo/vwo. Nadere mededelingen hieromtrent worden gedaan in een volgend nummer.

Wie wil reageren op, nadere inlichtingen wenst over of een bijdrage wil leveren aan ACLO-M i.o.-activiteiten kan zich wenden tot Resy Delnoy, Dr. Ariënsstraat 3, 5351 GB Berghem, tel. 04123 — 1078.

BEGROTING VON 1985

Inkomsten

1	Contributie en abonnementen	f 120.000
	Collectieve abonnementen	1.000
	VON België	7.500
2	Verkopten	10.000
3	Renten	1.000
4	Onvoorzien	1.000
		<hr/>
		f 140.500
		<hr/>

Uitgaven

1	Bestuur	f 4.000
2	Productie Moer	90.000
	Redactie	5.000
3	Bureau	8.000
4	Aanvulling salaris Joke	6.000
5	Activiteiten	10.000
6	Verkleining schulden	17.500
		<hr/>
		f 140.500
		<hr/>

Ad 1: Deze post is wat moeilijk te begroten door de voorstellen die we aan de ledenvergadering willen voorleggen. Het aantal leden plus abonnementen is rond de 2800, exclusief de Belgische leden. Deze bevinden zich rond de 300. Wij zullen moeten afwachten hoe de abonnementen en boekhandels reageren.

Ad 2: Een veilige prognose. Als een bepaald thema-nummer echt aanslaat wordt deze post hoger. Dat is voor een deel ondergebracht in 4.

Ad 3: Doordat de ontvangsten grotendeels in ongeveer drie maanden binnenkomen, kan een deel van dat geld op termijndeposito's geplaatst worden, dat levert dan wat rente op.

NB: De inkomsten via de bedrijfsvereniging die rechtstreeks opgaan in het salaris van Joke, heb ik in de begroting niet meer opgenomen.

Ad 2: Hierbij is uitgegaan van een oplage van 3.500 exemplaren. Een jaargang bestaat uit: 6 nummers van 48 pagina's plus 56 extra pagina's te verdelen over dubbelnummers (?) e.d.

Ad 3: Door de inzet van vrijwilligerswerk: Reina, Wim en Emile zijn die kosten flink teruggelopen. De service kon enige tijd niet zijn wat het behoorde te zijn, maar het gaat.

Ad 4: Wij zullen het salaris van Joke nog tot 1 juli 1985 aanvullen.

Financiële voorstellen voor 1985

Aan de ledenvergadering zijn voor 1985 de volgende voorstellen voorgelegd:

1 Lidmaatschap en contributie

Lidmaatschap van de VON kost f 60,— per jaar; leden die minder dan f 30.000 per jaar verdienen, betalen f 30,—.

2 Abonnement Moer

Leden van de VON ontvangen Moer gratis. Voor niet-leden (bijvoorbeeld verenigingen, boekhandels e.d.) bedraagt de abonnementsprijs f 70,— per jaar.

3 Collectieve abonnementen

Verenigingen en scholen kunnen een collectief abonnement nemen voor minimaal 10 exemplaren à f 25,— per exemplaar. Collectieve abonnementen lopen gelijk met

cursusjaren van augustus tot augustus en worden niet stilzwijgend verlengd.

4 Nabestelling van losse nummers

Losse nummers van de lopende en de voorafgaande jaargang kosten f 10,— (dubbelnummers f 15,—); oudere jaargangen: enkele nummers f 5,— (dubbelnummers f 7,50). Verzendings zal geschieden na ontvangst van het bedrag.

Bestuurssamenstelling in 1985

Sander van Gangelen voorzitter. Verdere bestuursleden: Lous te Boekhorst, Tineke Klein-Beernink, Emile Nielen penningmeester, Gerrit Reitsma.

Het bestuur zal zo spoedig mogelijk een secretaris/secretaresse proberen aan te stellen.